

Aan de slag met: De verkiezingsuitslag

In het kort

In deze les gaan de leerlingen aan de slag met de uitslag van de Tweede Kamerverkiezing door de nieuwe zetelverdeling in te kleuren. Hoe worden de zetels verdeeld in de nieuwe Tweede Kamer? En welke coalities zijn er dan mogelijk?

Optioneel is er voor de klassen die de vorige lesbrief hebben gemaakt de mogelijkheid om hun eigen verkiezingsuitslag te bekijken en te vergelijken met de landelijke uitslag.

Duur

30-40 minuten

Leerdoelen

- Leerlingen weten dat op 22 november 2023 de Tweede Kamerverkiezingen plaatsvonden en kunnen uitleggen wat deze gebeurtenis inhield.
- Leerlingen weten welke politieke partijen er in de Tweede Kamer zitten.
- Leerlingen begrijpen wat een coalitie is.

Deze les sluit bovendien aan bij het volgende kerndoel voor het primair onderwijs:

- Kerndoel 36 (oriëntatie op jezelf en de wereld): De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse- en Europese staatsinrichting en de rol van de burger.

Voorbereiding

Materiaal

- Print de werkbladen. Druk er zo veel af als je leerlingen in de klas hebt, liefst in kleur.
- Kleurpotloden

Tip: Op onze site staan online tools/spelletjes over de Tweede Kamer en de lijsttrekkers. Je kunt die spelletjes ook klassikaal spelen. Bekijk ze allemaal op derdekamer.nl/spelletjes.

Aan de slag!

Stap 1: uitleg over de Tweede Kamerverkiezing

Introduceer de les door te vertellen dat de Tweede Kamerverkiezing heeft plaatsgevonden. Afhankelijk van de voorkennis en de interactie die er al dan niet al vanuit de klas ontstaat, kun je de volgende tekst eventueel als uitleg gebruiken:

‘Nederland is een democratie. De inwoners van ons land zijn de baas. Maar het is lastig om met z’n allen beslissingen te nemen. Daarom kiezen we 150 mensen die dat voor ons doen. Die mensen zitten in de Tweede Kamer. In de Tweede Kamer zitten verschillende partijen, met verschillende meningen over wat goed is voor ons land. De Tweede Kamer noemen we ook wel volksvertegenwoordiging. Op woensdag 22 november mochten de Nederlanders vanaf 18 jaar met een Nederlands paspoort kiezen wie die nieuwe 150 Kamerleden worden. Dat hebben zij gedaan door te stemmen. De verkiezingsuitslag is nu bekend en deze les gaat over die verkiezingsuitslag en wat nu de volgende stap is.’

Stap 2: invullen van de werkbladen

Deel de werkbladen en de potloden uit. Bepaal of je de leerlingen zelfstandig of in groepjes laat werken. De werkbladen bestaan uit twee onderdelen:

1. Er zijn 15 ‘puzzelvragen’ waarvan het antwoord een politieke partij is. Bij deze vragen staat ook welke zetels bij die partij horen (bijvoorbeeld ‘zetel 1 tot en met 37’)¹. De leerlingen bedenken welke partij bij de vraag hoort, geven vervolgens deze partij een kleur door het bolletje van het labeltje in te kleuren en kleuren daarna de zetels die bij die partij horen in met de juiste kleur. Dus bijvoorbeeld:
Stap 1: Vraag: ‘Zetel 1 tot en met 37: Deze partij heeft een meeuw in haar logo staan’
Stap 2: Antwoord: PVV
Stap 3: *Leerling kleurt het labeltje bij PVV in, bijvoorbeeld met paars*
Stap 4: Leerling weet dat zetel 18 tot en met 45 paars ingekleurd kunnen worden en kleurt deze in.

Ter informatie: we laten de leerlingen de zetels inkleuren van de partijen in volgorde van groot naar klein. Dit is dus een andere volgorde dan hoe de partijen straks in de Tweede Kamer zullen gaan plaatsnemen. We weten echter op dit moment nog niet waar elke partij zal gaan zitten in de Tweede Kamer, behalve dat hoogstwaarschijnlijk grofweg een indeling van links naar rechts gehanteerd zal worden.
2. De nieuwe Tweede Kamer is nu ingekleurd. Nu gaan leerlingen bedenken (rekenen) welke partijen samen een meerderheidskabinet zouden kunnen vormen. Oftewel, welke partijen samen minimaal 76 zetels hebben. Hier zijn veel combinaties mogelijk.

Disclaimer: het kan zijn dat de definitieve zetelverdeling afwijkt van de zetelverdeling die in deze lesbrief gehanteerd wordt.

Stap 3: coalities en afsluiting

De leerlingen hebben zojuist verschillende meerderheden in de Tweede Kamer gezocht. Vraag aan de leerlingen of ze denken of al deze meerderheden in het echt ook realistisch zijn?

Het antwoord hierop is dat een meerderheid altijd zal bestaan uit politieke partijen die een beetje op elkaar lijken, of die op z’n minst een aantal overeenkomsten hebben. Anders wordt het heel moeilijk om samen tot oplossingen en plannen te komen die ze beiden goed vinden.

Bonusstap: aan de slag met jullie eigen verkiezingsuitslag!

Hebben jullie de vorige Aan de slag met... over de Tweede Kamerverkiezing gemaakt en jullie eigen Kinderenverkiezingen georganiseerd? Dan kunnen jullie nu bekijken hoe de Tweede Kamer eruit zou zien als alleen jullie klas zou mogen stemmen!

Stap 1: Ga naar de Stemresultaat-tool op [tools.prodemos.nl](https://stemresultaat.tools.prodemos.nl/) (<https://stemresultaat.tools.prodemos.nl/>)

Stap 2: Vul bij elke partij het aantal uitgebrachte stemmen in jullie klas op deze partij in.

Stap 3: Druk op ‘uitslag’ en bekijk hoe jullie Tweede Kamer eruit zou zien!

Stap 4: Bespreek de verschillen en overeenkomsten tussen de verkiezingsuitslag van de klas en de uitslag van de echte Tweede Kamerverkiezing.

¹ We baseren ons bij deze werkvorm op de voorlopige, niet-officiële uitslag van de verkiezingen die donderdagochtend 23 november, de dag na de verkiezing, in de media wordt gepresenteerd. De officiële verkiezingsuitslag wordt pas in de week na de verkiezingen bekendgemaakt in een openbare zitting van het centraal stembureau (de Kiesraad).

Bonusstap: je kunt vervolgens met de tool ook bekijken welke mogelijke coalities er mogelijk zijn in jullie klas.

Afsluiting

Controleer of de leerdoelen behaald zijn en sluit de les af.

Antwoordmodel De nieuwe zetelverdeling

1. Dit zijn de juiste antwoorden op de vragen:

PVV

Zetel 1 tot en met 37:

Deze partij heeft een meeuw in haar logo staan

FvD

Zetel 136 tot en met 138:

Deze partij heeft een Griekse tempel in haar logo staan

Ja21

Zetel 150:

Deze partij bestaat sinds 2021 en vindt dat zij het 'juiste antwoord' heeft.

CDA

Zetel 128 tot en met 132:

Deze partij is een van de drie christelijke partijen in de Tweede Kamer, naast de ChristenUnie en de SGP.

BBB

Zetel 116 tot en met 122:

Deze partij heeft veel campagne gevoerd met tractoren en posters in weilanden.

VVD

Zetel 63 tot en met 86:

Mark Rutte, de vorige minister-president, is lid van mijn partij.

SGP

Zetel 139 tot en met 141:

Deze christelijke partij is de oudste partij in de Tweede Kamer.

D66

Zetel 107 tot en met 115:

Deze partij is opgericht in het jaar 1966.

ChristenUnie

Zetel 145 tot en met 147:

Dit is de enige van de drie christelijke partijen met een vrouwelijke lijsttrekker.

PvdA/GroenLinks

Zetel 38 tot en met 62:

Deze partij is een samenwerking van twee linkse politieke partijen.

Partij voor de Dieren

Zetel 142 tot en met 144:

Veel mensen die op deze partij stemmen zijn vegetariër.

VOLT

Zetel 148 tot en met 149:

Als je rood en blauw mengt kom je tot de kleur van het logo van deze partij.

DENK

Zetel 133 tot en met 135:

De naam van deze partij is een werkwoord én betekent 'gelijkheid' in het Turks.

SP

Zetel 123 tot en met 127:

Deze partij heeft een tomaat in haar logo.

NSC

Zetel 87 tot en met 106:

Deze partij is de grootste nieuwe partij in de Tweede Kamer.

2. De mogelijke coalities:

Alle samenstellingen die samen minstens 76 zetels hebben zijn goed.